

§ 246

Valtuutettu Dan Koivulaakson aloite aktiivimallin piiriin joutuneiden työttömien aseman parantamisesta

HEL 2018-003227 T 00 00 03

Päätös

Puheenjohtajan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Eetu Pernu, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36085
eetu.pernu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Dan Koivulaakson aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Dan Koivulaakso ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki tekee selvityksen aktiivimallin vaikutusten laajuudesta sukupuoli-, ikä-, kieli- ja kansallisuuserot huomioiden helsinkiläisten työttömien tilanteisiin. Aloitteessa esitetään myös kartoitettavaksi, kuinka paljon maksaisi näiden henkilöiden työllistäminen tai heidän ohjaamisensa sopivien työllistymistä edistävien toimenpiteiden piiriin. Lisäksi aloitteessa esitetään, että yhdessä työvoimaviranomaisen kanssa järjestetään kaupungin talousarvion puitteissa jokaiselle helsinkiläiselle työttömälle työllisyysmahdollisuuksia tai mahdollisuuksia osallistua aktiivimallin vaatimusten mukaisiin työllistymistä edistäviin palveluihin.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Aloitteeseen on pyydetty lausunnot sosiaali- ja terveysministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä ja Uudenmaan ELY-keskukselta.

Työttömyysturvan aktiivimalli ja työllistymistä edistävät palvelut

Työttömän työnhakijan työttömyysetuutta on leikattu 2.4.2018 alkaen 4,65 prosenttia, mikäli hän ei ole osoittanut täyttäneensä työttömyysturvalain mukaista aktiivisuusvelvollisuutta. Aktiivisuuden on voinut osoittaa noin kolmen kuukauden tarkastelujaksoittain (65 etuuden maksupäivää) osoittamalla seuraavat toimenpiteet etuuden maksajalle:

- 1) työehtosopimuksen mukaista työssäoloa 18 tuntia tai
- 2) yritystoiminnassa ansaittu yhteensä vähintään 23 prosenttia yrittäjän työssäoloehtoon vaaditusta kuukausiansiosta tai
- 3) on ollut viisi päivää työllistymistä edistävässä palvelussa tai
- 4) on ollut muussa työvoimaviranomaisen järjestämässä työllistymisedellytyksiä parantavassa toiminnassa, joka on verrattavissa kohdan 3 palveluihin tai
- 5) on ollut viisi päivää muussa työpaikalla tai työllistymiseen liittyen toteutettavassa rekrytointia tukevassa toiminnassa, jonka ajalta henkilölle maksetaan työttömyysetuutta.

Kaupungilla ei nykytilassa ole mahdollisuutta järjestää kohtien 3-5 mukaisia laissa työvoimaviranomaisen järjestämistä kuuluvia työllistymistä edistäviä palveluja. Kaupunki ei ole työvoimaviranomainen, vaan tarjoaa esimerkiksi työkokeilu- ja palkkatukijaksoja työnantajan ominaisuudessa. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa lausunnossaan, ettei kunnan tuottamia tai järjestämiä työllisyyttä edistäviä palveluja voida katsoa aktiivimallin mukaisiksi toimenpiteiksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee parhaillaan aktiivimallin laajentamista niin, että osa mm. kuntien järjestämistä työllistymistä tukevista toiminnoista huomioitaisiin jatkossa aktiivimallin mukaisina toimenpiteinä. Ehdotuksen mukaan aktiivisuutta kerryttäisi niin kunnan omana toimintana tuottama kuin toiselta toimijaltakin hankkima työllistymistä tukeva toiminta. Ehdotuksen toteutuessa muun muassa kurssit, työhaastatteluvaihtoehdot, CV-koulutukset ja pidempikestoiset uravalmennukset luettaisiin aktiivisuutta osoittaviksi toimenpiteiksi. Lakiehdotuksen toteutuessa kuntien, työnantajien ja eräiden järjestöjen työllistymistä tukevat toimet olisivat jatkossa helsinkiläisen työttömän käytettävissä aktiivimallin aktiivisuuden kerryttämiseksi.

Työllistymistä edistäviä palveluita koskien Uudenmaan ELY-keskus korostaa, ettei aktiivimalli ole muuttanut julkisen työvoima- ja yrityspalvelulain mukaisten palveluiden valinta- ja myöntämiskriteereitä, eikä aktiivimallin ehtojen toteuttaminen ole muutoinkaan yksinään peruste pääs-

tä kyseisiin palveluihin. Kyseisiin palveluihin liittyy monia työttömän henkilökohtaiseen tilanteeseen liittyviä edellytyksiä, jotka voivat olla yleiseen palvelutarpeeseen, työttömyyden kestoon, koulutustarpeeseen tai alalle soveltuvuuteen liittyviä harkinnanvaraisia tai ehdottomia edellytyksiä.

Kaupungin työllisyydenhoidon palvelut

Kaupunki tarjoaa vuosittain työllisyydenhoidon toimenpiteinä tuhansia palkkatuki-, oppisopimuskoulutus- ja työkokeilumahdollisuuksia, tukee kaupunkistrategian painopisteiden mukaisia työllisyshankkeita ja nuorten kesätyömahdollisuuksia sekä osallistuu uudenvälisiin työllistymistä edistäviin ostopalvelukokeiluihin. Lisäksi kaupunki tukee asiakkaidensa työllistymistä yksityiselle sektorille etsimällä yrityskoordinaattoritoiminnalla uusia työllistymismahdollisuuksia sekä myöntämällä rahallisenä tukena Helsinki-lisää. Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevat työttömät huomioidaan mahdollisuuksien mukaan kaupungin hankintojen tarjouskilpailujen työllistämisehdoissa. Lakisääteisiä palveluita ovat työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu sekä sosiaali- ja terveystoimialan järjestämä kuntouttava työtoiminta. Kaupungilla on myös monia eri kohderyhmille suunnattuja vakiintuneita työttömyyden vähentämiseen tähtääviä rakenteita: mm. nuorille, maahanmuuttajille ja vajaatyökykyisille.

Kaupungin työllisyyspalvelut organisoidaan lakisääteistä yhdenvertaisuusperiaatetta noudattaen ja ne suunnataan korostetusti heikossa työmarkkina-asemassa oleville asiakasryhmille. Aloitteessa esitettyä työnhakija-asiakkaiden sukupuoli-, ikä-, kieli- ja kansallisuuserot huomioitava selvitystä aktiivimallin vaikutuksista ei voitu toteuttaa, koska kunnalla ei ole tietosuojalain nojalla pääsyä aktiivimallin leikkausten piiriin joutuneiden asiakkaiden henkilötietoihin. Pääsy tietoihin on työttömyysetuuden maksajalla (Kela tai työttömyyskassa) tai työttömyysturvalakia toimeenpanevalla TE-toimistolla.

ELY-keskuksen huhtikuussa toteuttaman selvityksen perusteella 78 prosenttia 156 helsinkiläisestä oli sitä mieltä, ettei aktiivimallilla ole ollut vaikutusta omaan halukkuuteen hakeutua aktiivimallin mukaisiin palveluihin. Rahoituksen osalta ELY-keskus arvioi työllistymistä edistäviin palveluihin olevan käytettävissä riittävät resurssit vuodelle 2018 ja todennäköisesti myös vuodelle 2019. Heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien kuntalaisten toimeentulo on lisäksi turvattu taustastaan riippumatta, koska työttömyysetuudesta aktiivimallin perusteella leikattu osuus on pääsääntöisesti mahdollista hakea Kelan myöntämänä toimeentulotukena takaisin, mikäli henkilöllä ei ole riittävästi muita tuloja.

Kaupungin työllisyyspalvelut työnantajana

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kaupunki tarjoaa työnantajan ominaisuudessa palkkatuki- ja työkokeilujaksoja sekä lakisääteistä kuntouttavaa työtoimintaa. Työkokeilun ja kuntouttavan työtoiminnan kohderyhmät ovat lainsäädännössä tiukasti räätälöityjä, eikä palveluihin voida ohjata kohderyhmien ulkopuolisia asiakkaita. Kaupungin tarjoamat palkkatukijaksot järjestetään työssäoloehdon täyttävässä 8 kuukauden minimipituudessa, jolloin työllistetyt ovat työttömyyden mahdollisesti jatkuessa oikeutettuja ansiosidonnaiseen työttömyyspäivärahaan. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa lausunnossaan, ettei palkkatuen myöntäminen esimerkiksi aktiivimallin ehdot täyttävän minimipituuden mukaisesti lyhyisiin työsuhteisiin ole yleensä tarkoituksenmukaista. Myös ELY-keskuksen mukaan palkkatuetun työn keston tulisi olla sidoksissa työn osaamista kehittävään potentiaaliin, eikä aktiivimallin vähimmäiskeston mukainen vaatimus riittäisi kehittämään työllistettävän ammatillista osaamista.

Työllisyysmahdollisuuksien järjestämistä ilman palkkatukea koskien voidaan todeta, että kaupungin palveluksessa työskentelee tällä hetkellä n. 38 000 työntekijää ja Helsingissä oli kesäkuussa 2018 yhteensä 35 434 työtöntä työnhakijaa. Yhden henkilön palkkaaminen osa-aikaiseen, aktiivimallin minimivaatimusten mukaiseen, työsuhteeseen ilman palkkatukea aiheuttaisi kustannuksia noin 1 000 euroa vuodessa. Vastaavan mahdollisuuden tarjoaminen kaikille Helsingin työttömille edellyttäisi lisämäärärahoja noin 35 miljoonaa euroa vuodessa. Aktiivimallin leikkausten piiriin on joutunut vuoden 2018 aikana noin 50 prosenttia kaikista työttömistä, jolloin työmahdollisuuden tarjoaminen tälle ryhmälle vaatisi lisämäärärahoja noin 17,5 miljoonaa euroa. Arvio ei sisällä muita työllistämistä aiheuttavia perehdytys-, organisointi-, tila- ja työvälinekustannuksia, eikä huomioisi kunnalle mahdollisesti syntyviä työmarkkinatuen kuntarahoitusosuuden säästöjä.

Lopuksi

Helsingiläisille työttömille on ELY-keskuksen mukaan kysyntään nähden riittävästi tarjolla aktiivimallin mukaisia palveluita. Palveluiden tarjonta paranee entisestään, mikäli lakiehdotus aktiivimallin mukaisten palveluiden piirin laajentamisesta toteutuu. Aktiivimallin mukaisten työllisyysmahdollisuuksien tarjoaminen kaikille Helsingin työttömille ei ole kaupungin talousarvion puitteissa mahdollista, valtio ei tulisi myöntämään aktiivimallin vähimmäiskeston mukaisesti työsuhteisiin palkkatukea, eivätkä lyhyet työmahdollisuudet edistäisi riittävällä tavalla asiakkaiden tilanteiden pitkäkestoista ratkaisemista.

Työ- ja elinkeinotoimiston työllisyyden edistämisen resurssi on kasvanut määräraikaishaastattelusta ja aktiivimallista johtuen viimeisten vuosien aikana, jolloin helsinkiläisten työnhakija-asiakkaiden voidaan olettaa ohjautuvan aiempaa tehokkaammin kohti avoimia työmarkkinoita ja

tarkoituksenmukaisia aktiivimallissakin tarkoitettuja palveluita. Kaupungin työllisyyspalveluiden nuorten neuvonta- ja ohjauspalvelut, työllistymistä edistävä yhteispalvelu (Helsingin TYP) ja työllistymistä tukevat koulutuspalvelut ovat TE-toimiston rinnalla osaltaan merkittäviä toimijoita tätä yhteiskunnallisesti tärkeää työtä toteutettaessa. Kaupungin työllisyyspalvelut seuraa jatkossakin aktiivisesti työttömyysturvan aktiivimallissa tapahtuvia muutoksia, näiden vaikutuksia kuntalaisten työttömien hyvinvointiin sekä tarkastelee tarvittaessa palveluidensa riittävyyttä ja kehittämistarpeita.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Eetu Pernu, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36085
eetu.pernu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite 1 (Koivulaakso Dan ym. valtuustoaloite Kvsto 14.3.2018)
- 2 Liite 2 (sosiaali- ja terveysministeriön lausunto, 27.3.2018)
- 3 Liite 3 (sosiaali- ja terveysministeriön muistio, 19.6.2018)
- 4 Liite 4 (Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto, 25.7.2018)
- 5 Liite 5 (Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto, 30.7.2018)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 17.09.2018 § 582

HEL 2018-003227 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Dan Koivulaakson aloitteen loppuun käsitellyksi.

10.09.2018 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Eetu Pernu, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36085
eetu.pernu(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566